

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Holyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétéfő és
 ünnep utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.
 A szerkesztőség kóriratok visszaadásán
 vagy megőrzésére nem vállal kösük.
 Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyes szám ára 8 fillér.

**Katholikus pénzen fizetett páholyfő-
 mester.** A »halkadás«, a »felvilágosodás« minden
 igaz barátja, a »sötét középkor« minden borzad-
 dozó ellensége igaz örömmel veheti tudomásul,
 hogy a nagyváradai szabadkőműves-páholy fő-
 mesterévé dr. Agoston Pétert, a nagyváradai kir.
 kath. jogakadémiának a katolikus tanulmányi
 alaptól fizetett tanárát választották meg.

Dr. Agoston, a páholy legszélső szárnyá-
 hoz tartozik. Nem hiába keresett ki működése
 terétől egy katolikus tanintézetet: így legalább
 annál nagyobb feltűnést kelt. Ugyan ki a tatár
 vette volna őt észre máshol? De egy katho-
 likus ember, aki minden hónap elején fölveszi
 a katolikus pénzt s aztán beáll nagydobos-
 nak a katolicizmus esküdt ellenségei közé:
 ennek még a mai világban is ki kell válnia,
 amikor pedig sok mindent nem tekintenek ké-
 nyes kérdésnek. Ilyen ember kell a nagyváradai
 páholy élére! Mikor Nagyváradra egyházi
 pártfogással rendkívüli tanárnak kinevez-
 ték, előkelő egyházi férfiak pártfogását kérte
 ki, első nyilvános szereplése, a kir. kath.
 jogakadémia tanév megnyitó ünnepélyén,
 korrekt katolikus szellemtől áthatott ta-
 nulmány volt, az első évben ő volt a katho-
 likus körü előadások legbuzgóbb látogatója —
 míg rendes tanárrá ki nem nevezték. A rendes
 tanári kinevezés óta ő fujja a szekularizáció
 rekedt dudáját legerősebben, ő a leghangosabb
 a szocialista gyűléseken s ő a legmérgezőbb
 cikkező, ha a katolikusok ellen kell írni. Majd-
 nem olyan buzgón mutatja most katolikus
 gyűlöletét, mint a mily buzgón dokumentálta
 nem is olyan régen katolikus meggyőződését.
 Csak éppen azt nem tudjuk, akkor volt e
 őszinte, vagy csak most lett őszinte? No de
 se baj, így illik a páholy élére! Nemrég »vallási
 meggyőződésére« hivatkozva, megtagadta az
 eskütételt. Pedig az sem volt ám olyan nagyon
 régen, amikor még nem állott ellentétben az
 eskü a vallásos meggyőződésével, annyira nem,
 hogy sietett tanári esküjét latinul szóval is
 letenni, meg írásban is kiadni, ugyancsak eskü-
 dözvé a Szentháromságra, a Boldogságos Szűz
 Máriára és Isten minden szentjeire. Az persze
 egyelőre eldönthetetlen kérdés, hogy melyik
 meggyőződés volt csak éppen alkalmi, talmi
 meggyőződés, amelyet sutba lehet dobni, mi-
 helyt célt értünk vele? Az a kérdés is fölve-
 tődhetik, hogy római katolikus esküjét vagy
 szabadkőművesi fogadalmát fogja-e megtartani?
 Ezt dön sék el, akiket most már oly közölről
 érdekel a katolikus fizetésből élő főmester
 meggyőződésének további fordulata. A zsák
 megtalálta a maga foltját — egyelőre ez a fő.

A parcellázások és földbérletek.

Irta Buday Barna.

A nép röghöz kötésének megindított
 eddigi operációk nem sikerültek. Közel
 egy millió hold földet parcelláztak fel az
 utolsó 20 esztendőben, de azt már csak
 senki sem merné állítani, hogy a parcellá-
 zásoknak a kivándorlás mérlegében vala-
 mi hasznos nyoma lenne. Annyira nem,
 hogy a kivándorlás éppen abban az esz-
 tendőben emelkedett a legmagasabbra,
 mikor a parcellázási láz elérte a kulmi-
 nációt. És hogy miért nem kötötték meg
 a parcellázások a kivándorlást, ennek igen
 egyszerű oka van. S ez az, hogy arány-
 lag kevés munkást lehet felütni földbir-
 tokossá! Földet vásárolni és a gazdálko-
 dást megindítani valamelyes megtakarít-
 ott pénz nélkül, mégis lehetetlenség. Az
 ehez szükséges megtakarított tőkével azon-
 ban csak kivételesen rendelkeznek a
 munkások.

Mindent összevéve a parcellázások
 révén husz év alatt évenként legfeljebb
 1500—2000 új kis vagy törpebirtokos
 egzisztencia keletkezhetett. A megkötés-
 nek ez a mértéke elenyésző ott, ahol a
 kivándorlók száma a 200,000 lelket meg-
 közelíti. Annál szomorúbb aztán, hogy
 míg évenként 1500—2000 családot kö-
 tőt le a földvásárlás, addig évenként 10,
 15., 20.000 östermelő kivándorolt.

Egyáltalában fel kell adnunk azt a
 reményt, hogy a föld tulajdonjogi meg-
 szerzésére nyújtott lehetőségekkel a mező-
 gazdasági munkásokat földhöz köthetjük
 és a kivándorlást számbavehetően csök-
 kenthetjük.

A földbirtok forgalmi értékének a
 hozadékkal arányban nem álló nagy-
 sága miatt az örökbirtokszerzés parcellá-
 zások útján mindig nehezebbé válik
 és nem vezethet tőkéhez nagyobb anyagi
 áldozatok nélkül az a telepítés sem, mely
 önálló kisbirtokos existenciák kialakítását
 célozza.

Könnyebb mód kínálkozik a munkás
 nép megkötésére és kereső képességének
 javítására hosszú lejáratú kisbérleti rend-
 szer útján. Igen csekély vagyoni erő kell
 ahhoz, hogy a szorgalmas munkás mint
 kisbérleti önálló vállalkozóvá válhassék.

— Gyakorlati példák bizonyítják, hogy a
 kis parasztbérletek rendszere életképes.
 Egyes nagy birtokok bérleti, a birtok egé-

szét vagy részét albérletbe adás útján
 értékesítik, még pedig igen jövedelmező-
 leg s az albérlok rendszerint kiszgazdák
 és munkások, akik a fő vállalkozónak
 rendszerint jelentékeny nyereséget bizto-
 sítanak s emellett maguk is megélnék.
 Az albérletnek ez a rendszere csak arra
 jó, hogy az árendások a földmivelő né-
 pet lehetőleg kizsákmányolják. Mennyivel
 kedvezőbb megoldás volna a földbirto-
 kosra nézve is, a bérletek után vágyó
 kisemberekre nézve is, ha a birtokos köz-
 vetlen velük állana szóba és közvetlenül
 nekik juttatná a bérföldeket egy harma-
 dik tényező közbejötté nélkül, aki csak
 vállalkozói nyereségre utazik. Ugy a kincs-
 tárnak, mint a papságnak érdeke és kö-
 telessége volna, hogy közvetlenül alakít-
 sák meg a kisbérleteket. Már ezzel is
 százezernyi munkást köthetnének a ma-
 gyar földhöz.

Olyan latifundiumok, melyek az ál-
 landó munkáshiányt gyökeresen akarják
 orvosolni, egyes gazdaságaikban a mező-
 gazdasági munkásokat telepítéssel is le-
 köthetik, olyképpen, hogy a telepések a
 földbirtokot közös gazdálkodásban és
 tisztán munkakeresetükre utalva szerez-
 hetik meg.

Legtöbb esetben a kiszgazdák és mun-
 kások széttagolt egyéni ereje nem elég
 ahhoz, hogy a bérbeadandó földeket meg-
 szerezzék. Ilyenkor a bérletre pályázók
 társulhatnak a közös cél elérésére és
 létrejönnek a földbérleti társulatok, vagy
 földbérleti szövetkezetek, melyeknek a
 szervezkedés minden irányban kipróbált
 haszna nagy jelentőséget, biztosít.

A szorosán vett Magyarországon négy
 évvel ezelőtt jött létre a legelső földbérleti
 szövetkezet (éppen a nagyváradai püspök-
 ség birtokán) s ma már vagy husz mű-
 ködik és valamennyi eredményes tevé-
 kenységet fejt ki, de egy kivételével mind
 az egyéni gazdálkodás rendszerén alapul,
 noha a közös gazdálkodás rendszere cél-
 szerűbb alapnak kínálkozik. Most még
 azonban nem fejeződött be a típus ki-
 alakulásának folyamata sem.

Pedig a földbérleti szövetkezeteknek
 óriási jelentőséget tulajdonítok. Magyar-
 országon bérletek céljaira igen nagy te-
 rületeket lehetne felhasználni. Csak a
 községek és városok földbirtoka közel 6
 millió holdat tesz ki, ennek több mint
 fele mezőgazdaságilag hasznosítható te-
 rület, melynek nagy hányada tökéletesen

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a tisztelt vevőközönséget
 értesíteni, hogy a Szent László-tér
 :: Kishidőnél 9 éve vezetett ::

vászon és fehérnemű üzletemet

folyó évi február 1-től a tuságos házbér-
 emelés miatt a Bémer-téri gyógyszerár
 mellé, a volt Hegedűs János-féle üzlet-
 helyiségbe helyeztem át.

Midőn a tisztelt vevőközönség eddigi szives pártfogásáért
 hálás köszönetemet fejezem ki, kérem ugyanazt a jövő-
 ben is, — részemről ezután is szigorú elvem marad a
 pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. Kiváló tisztelettel

Strohmayer Pál

Nagyvárad, Bémer-tér.

és ennél fogva rosszul jövedelmező házi kezelés alatt áll.

Nézetem szerint tehát legtöbbet tehetünk a munkásnépért, ha a kísérletek rendszerét igyekezünk meghonosítani minden célravezető módon. Erre a célra van elegendő föld és van elég emberanyag, mely örömmel munkába áll. Ezen az uton a nagy uradalmak biztosíthatják a szükséges munkaerőt s a jogi személyek birtokainak jövedelmezősége rendkívül emelkedhetik. A földmivelő nép pedig hozzájut az önálló mezei gazdálkodás vágyott foglalkozásához és nem a bankok osztalékát növeli munkájának gyümölcsével, hanem a saját jólétét és haladását.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, március 22.

Kabos Ferenc fél 11 órakor nyitja meg az ülést.

Elnök: Magyar fordításban olvastatja az olasz kamara távirati válaszát a magyar képviselőház üdvözlétére.

Lukács László törvényjavaslatot nyújt be Budapest székesétfőváros által kétszázhetven millió korona erejéig felveendő kölcsönről.

Hegedűs Kálmán a munkásbizottság jelentését adja át és kinyomtatását kéri.

Solyomossy Ödön a hadügyi bizottság tegnapi ülésének határozatát adja át a hadrakelt sebesültek védelmében.

Napirend.

Huszár Károly nincs bizalommal a kormány iránt s ezért nem fogadja el a költségvetést. Nincs bizalommal a kormány iránt, mely még kortes ígéreteit sem váltja be. A szegényebb néposztályra nehezítő adó félelmetesen növekedik. Az államadósságok ellen panaszkodik. A magyar kormány működése burkolt abszolutizmus. (Baloldalon: Ugy van. Ellentmondás a jobboldalon. Elnök csengés.) A kormány a saját gyengeségét a volt kormány bírálataival

leplezi s nem tesz a nemzet jövőjeért semmit, nem tűz ki programot, mely a koalíciós kormány mulasztásainak pótlását célozná. A nemzet kiábrándult a koalícióból s a jelenlegi kormány ennek a közundornak uzsorása. A fejlődés tempója ebben az országban legutolsó. Megjósolja az általános választói jog diadalát, a munkásszervezetek mozgalmát meg fogja rendíteni a munkapárt ellentállását. Nem lehet tehát a néppel szemben a struccpolitikát követni. Azok az intelligens elemek, melyek azt vetik az általános választójog ellen, hogy az csöcselék-uralmat idéz elő: azok nem biznak a saját intelligenciájuk fölényében, holott számtalan példák bizonyítják, hogy a népben meg van az az egészséges hajlam, hogy törvénytudó embert tegyen meg képviselőjévé. Nem érti a nagy tartózkodást az általános választó joggal szemben, holott ez a kérdés már az 1848-iki országgyűlésen is szóban forgott. Somogy vármegye követi. Madarász László adott elő törvényjavaslatot az általános választójog érdekében. — A bevándorlás kérdésével foglalkozik. — Beszél a fővárosi zsidó hitközség egyik vezér emberével, aki említette, hogy a galíciai bevándorlók anyira előzönlöttek az ország északkeleti részét és behatolnak az ország szíve felé olyan rohamosan, hogy már attól lehet tartani, hogy a budapesti magyar zsidóság fensőbbiségét a fővárosban veszélyezteti. Ez a magyar zsidóságnak is kárára van. Panaszolja, hogy különböző kultúrtestületben érdemes egyéneknek üdöztetést kell elszenvedni, azért, mert katolikus vallásukat gyakorolják. Szemrehányást tesz a kormánynak, hogy a munkásbiztosítás és a mezőgazdasági cselédség pénztárának ügyével nem foglalkozik. Kéri a kormányt, hogy rendelkezéseket tegyen az alkoholizmus pusztításaival szemben.

Schuller Rezső: Nálunk a pártokat közjogi tekintetek választják el egymástól, holott áldásosabb volna, ha a pártokat gazdasági elveik határoznák meg. A gazdasági kérdésekben a kölcsönös megértés könnyebb és a közös együttműködés lehetősége valószínűbb. Az általános választójognak minden formája ellen tiltakoznia kell, ha a magyar nemzet történetéből merit tanúságokat. A magyar történet azt bizonyítja, hogy a magyar fajhegemoniát arisztokratikus felfogáson épült rendszerekkel

tudta fenntartani a többi nemzetiségekkel szemben. A választójog általánosításának bármely formája ellen főképen azért kell szembehelyezkedni, mert nem akar fából vaskarikát, nem akar olyan általánosnak nevezett választójogot, mely népet kijátssza.

Szünet után

Lukács László beszél.

Lukács László beszéde.

— Figyelemmel kísértem — ugymond — a költségvetés tárgyalását és azt tapasztaltam, hogy olyan kérdések is fordultak elő, mint a nemzetiségi, választójogi és ipari kérdések, melyekhez hozzászólni nem érzem magam hivatottnak. Szorosan a tárgyhoz tartozó kérdés kevés merült fel.

Nem szükséges bővebben foglalkoznom azzal a tegnapi állítással, hogy valahányszor a kormánynak pénzre van szüksége, ráveti magát a kisemberre. Ezt a vádat megcáfolják a tények, mert akár a törvényes intézkedéseket tekintjük, akár azt a tendenciát, amely a kormányzatban érvényesül, akár azt, hogy a progresszió elvének érvényesítésére törekszünk, be kell ismernünk, hogy Magyarországon tényleg a legjobb dolga a kisembernek van. (Helyeslés a jobboldalon. Ellentmondások a Kossuth-párton.)

Ha mindezeket a tényeket figyelembe vesszük, akkor be kell látnunk, hogy ez a vád önmagától megdőlt. A mai nap folyamán megint találkozunk egy váddal, amely azt mondja, hogy a kormány ebben a költségvetésben adóemelést kontemplál. Es felsorolja azokat a többleteket, amelyeket az egyes adóknál vár. A képviselő ur azonban összetéveszti az adóemeléseket az adók természetes fejlődésével.

Giesswein képviselőtársam felhozta az alkohol elleni védelmet, de csak általánosságban beszélt és nem jelölte meg azokat a speciális intézkedéseket, amelyekből sikert lehet remélni. Ez nem speciális magyar betegség, küzdenek ellene az összes művelt államok, de hogy ezek az intézkedések megváltoztatják-e, jobba teszik-e az emberiséget, azt garantálni senki sem tudja.

A haditengerészeti és a közös hadügyi költségeket szintén szóvá tették. Hogy ezek mennyiben szükségesek, azt ő most nem hiva-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Kettős ünnep a gyulai szanatóriumban.

József-szanatórium, 1911. márc. 21.

Kedves Szerkesztő Ur!

A gyulai József-szanatóriumból küldöm e levelet az én kedvenc »Tiszántúl«-omnak. Szeretném, ha sok jószívű olvasói között akadna egy néhány, aki a levél elolvasása után figyelembe venné a lelkes emberbarátok ősmert felhívását:

»Adakozzunk a szegény tüdőbetegek részére!«

Tudom, hogy csak halottak napján időszerű nálunk e felhívás, pedig időszerű ez ma is és minden nap, mert mi »szegény tüdőbetegek« tapasztalatból tudjuk, mily áldásos egy ilyen — adakozásból létesített — szanatórium fenállása és az azokban működő orvosok lelkiismeretes gyógyítása.

A testet, lelket összeroncsoló tüdőbetegségnél veszedelmesebb, embert pusztítóbb alig van, és lám, mi ebben a veszedelmes betegségben szenvedő, de a jószívű adakozók jóvoltából egy ilyen szanatórium áldásos kezelése alá jutott tüdőbetegek néhány havi kurázás után

már annyira megkönyebbülünk és annyira javulunk, hogy mulatunk is. — Mulatunk, mulatgatjuk egymást és ünnepelek.

Megünnepeleltük március 15-ét, bár külső vendégség nélkül, családi jelleggel, de oly lelkesen és hazafiasan, hogy bizony a nagyváradi jogászfjúság is megirigyelhette volna.

Az ünnepély a szani*) tágas és szellős éttermében a Szózat elénekkelésével kezdődött.

Elsőnek Pál Péter tanító mondta el nagy hősiességgel és nagy tetszés mellett az 6 március 15-ét dicsőítő remek szavallatát. Utána egy igazi zenei tehetségű fiatal leánya: **Kabos Ilonka** szebbnél szebb kuracdalokat játszott zongorán az 6 szép énekével kísérvé. A kis **Kemény Ilonka** pedig a »Vén cigány«-t adta elő oly drámai erővel, hogy ha nem volna oly fiatal (t. i. **Kemény Ilonka**) és csitri baci, menten felhívnam reá a mi élelmes szinigazgatónk figyelmét.

Igen kedves volt egy fiatal, bájos asszonyka: **Rónayné** monologja: »Március 15. jelentősége egy kis gyermek képzeletében.«

A hazafias ünnepélyen — természetesen — a »Kossuth Lajos az üzentek«, szintén szerepelt. Ezt és utána a Rákóczi indulót ismét

*) Az egészséges tüdőjüek tájékoztatására talán jó lesz megjegyezni, hogy szani = szanatórium, diri = director, baci = tüdőbeteg.

Kabos Ilonka zongorázta az 6 rutinos és bravuros játékával, befejezésül pedig együttesen énekeltük el beteg tüdővel, de ép, hazafias érzéssel a Himnuszt.

Mint említém, a március 15-ét családi jelleggel ünnepeleltük meg szeretett orvosainkkal egyetemben. Ennél azonban még családiasabban ünnepeleltük meg e hó 18-án este a József napot, — a mi fenséges patrónusunknak, valamint (egy csapásra két ünnepély) szeretett »Diri«-nknek, dr **Geszty József** igazgató főorvosunknak nevenapját.

Az ünnepély bevezető hivatalos részét nyomban feleltette az igazi családiasság.

Kendeffy Ferenc honvéd főhadnagy meglepő szívhöz ható szavakkal üdvözölte az ünnepelelt igazgató főorvost s az 6 és összes tüdőbeteg társai nevében hálásan köszönte meg azt az önzetlen fáradozást és buzgalmat, amelyet a mi igazán szeretett főorvosunk az 6 betegek gyógyulása érdekében kifejt.

Az igazgató főorvos urat a szép felköszöntő és hálás köszönet igazán meghatotta. Én és bizonyára velem együtt az ünnepélyen résztvevő összes betegüdejü társaim feltételeztük a mi kedves Dirink megszokott komolyságáról, hogy azt a meghatottságot, amellyel a felköszöntésre felelt, valóban a szép felköszöntés és nem az a nagy székfücsök okozta,

Reggelizés előtt félpohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorbetegségeknél, székzsorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomort 2-3 óra alatt teljesen rendbehozza. Kis üveg 40 fill. Nagy üveg 60 fill.

Kapható Nagyvárad és vidékén minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

tott megállapítani, azt megállapította már az arra illetékes országos bizottság, amelynek határozatait ő felsége is jóváhagyta.

A kidobott milliók.

A közös kiadások nagyságában döntő tényező a monarchiának politikai helyzete, a szövetségekkel szemben vállalt kötelezettsége és az ezekből folyó haszonnak biztosítása és nagyon természetesen a nemzet teherviselő képessége. A kormány ezeket a szempontokat tartotta szem előtt, mikor a flotta fejlesztéséhez hozzájárult. Ezek azonban nem improkutív kiadások, mert legnagyobb részük az ország iparának és kereskedelmének és ezek révén az ország lakosságának térülnek meg. Nem igaz tehát az ellenzéknek az az érvelése, hogy ezek kidobott milliók.

Lukács László beszéde második részében előadja, hogy míg 1909-ben az államháztartásban 149 millió hiány mutatkozott, addig 1910-ben már 83 millió bevétel többlet volt és 1911-ben öt millió hiány volt a 1909 és 1910 milliós hiánnyal szemben. Az állam háztartása jelenleg olyan, mint a lábadozó beteg, a javulás útján van, de még mindig vigyázni kell rá, kéri a javaslat elfogadását.

Az ülés fél 2 órakor ért véget.

A bán a miniszterelnöknél. Tomasics Miklós horvát bán tegnap délelőtt meglátogatta gróf Khuen-Héderváry miniszterelnököt és vele hosszabb ideig tanácskozott. A tanácskozás tárgya Banjanin képviselő ismert mentelmi ügye. Ez ügyben a horvát és a magyar álláspont annyira eltér egymástól, hogy a bán szükségességnek látta a komolyabb konfliktus megelőzésére személyesen közbelépni. Egyes lapoknak az a jelentése, hogy a bán a horvát képviselőnek a költségvetési vitában való szereplése miatt jön Budapestre, nem felel meg a valóságnak.

amellyel mi szegény bacik kedveskedtünk neki.

No igen, mert megvallom: engem meghatott a csokor nagysága előbb, mint a szép felköszöntő. Ott, túl a rácson, t. i. a mi szanatóriumunk erdejét körülzáró rácson túl fogalma sem lehet senkinek e csokor nagyságáról! Nagyváradon Jelinek Ferenc virágkirálynak tudom nincs annyi fehér szekfüje városvegi nagytelepén, hogy egy ilyen nagyságu csokrot össze tudott volna belőlük hozni.

Tiszta meggyőződés, hogy a mi szeretett főorvosunk a legbiztosabb, legtisztább szeretettel biztosított bennünket arról, hogy mi az ő betegei vagyunk és felettünk nemcsak lelkiismerettel őrködik, hanem minden tehetségét és idejét a betegségek rémének: a tüdőbetegség gyökeres gyógyításának szenteli s betegeit türelmes kitartásra kérte és buzdította. (Ó, bár már holnap találna fel valami biztos tüdőbeteg gyógyító szérumot! Neki is, magunknak is szívből kívánom)

A kedves, családi ünnepélyt viggá, bályossá tette a sok szavallat, dal, monológ és végül a már többször említett Kabos Ilonka művészi zongora játéka. Es pedig annyira viggá, hogy ha az orvosok végig nem várták volna az ünnepély után kivonulásunkat, bár én vagyok a szani legkomolyabb leánya, befejezésül egy-két komolyabb és elkeseredett baci-val eljárta volna a tüzes csárdást.

Lám ennyire feledtetni velünk rémes betegségeinket a gondos szanatóriumi kezelés mellett okvetlen bekövetkező gyógyulás.

Azért jószívű embertársaim: *Adakozzunk a szegény tüdőbetegek részére!*

Kedves Szerkesztő urnak igaz hive

Karakas Gizella.

Tavaszi ujdonságaim CIPŐ, KALAP és úri divatcikkekben megérkeztek REICHARD áruháza

A debreceni Katholikus Népszövetség ünnepélye.

A Katholikus Népszövetség debreceni szervezete folyó hó 19-én a márciusi eszmék kivívásának emlékére ünnepélyes értekezletet tartott. Délután öt órakor vette kezdetét a szép ünnepély s már fél 5 órakor a főgimnázium díszterme zsúfolva volt, ember-ember hátán tolongott, úgy, hogy az öt óra után érkezők már a folyosóról is kiszorultak és távoznok kellett.

Az ünnepély fényét rendkívül emelte a nagyszámú intelligenciának a megjelenése. Ott láttuk Unger Gusztáv kuriai bírót, Csath Zsigmond postafőfelügyelőt, Papp János gör. kath. esperesplébánost, Tóthy máv. raktárfőnököt, Benczik Ferenc, Bárdossy Ferenc és dr. Földi József piarista tanárokat, dr. Zalai János és Kollwenz Rezső áll. főreálisk. tanárokat, Molnár Kálmán Theresianum igazgatóját, a helybeli papságot s még igen számos intelligens férfit.

Közvetlen öt óra után zendített rá a Szent-László dalárda a »Talpra magyar«-ra s mindjárt a műsor ez első pontja felvillanyozta a hallgatóságot. Nagy tapsvihár közt lépett az emelvényre Papp János gör. kath. esperes, ki szép szavakban ecsetelte miért kell szervezkednünk, tömörölnünk s hogy a katolicizmus erős falarként álljon a romboló, Istentagadó eszmékkel szemben, bejelenti, hogy a görög és római katolikusok közös erővel fognak harcolni.

Tüzes szavakkal buzdította a közönséget a kath. Népszövetségbe való belépésre, élénk színekkel ecsetelte a szabaddóműves sajtó féktelenkedését s határt nem ismerő, nem minősíthető támadásait a vallás, az egyház, de különösen a papság ellen.

Mintha az 1848-iki márciusi események megismétlődésének, az egyetértés fontos elve egyesíti a katolikusokat. *Stock Annus, Szabó Józsefné* kísérete mellett oly precizitással adta elő *Endrődi Sándor* »A celli bucsu« című melodramáját, hogy sokaknak könnyű gyűlt szemükbe. Sok tapsal jutalmazták a szép szavallatot. Utána *Juhász János* mondott igen talpraesett beszédet a márciusi küzdelmekről s összehasonlítva a jelen t a múlttal, kimutatta, mennyire veszedelmes a tetlenkedésünk s épp ideje, hogy megértjük az idő intő, hívó szavát. Majd a központba Rákóczi, a nagy szabadsághőst állította be. Pro deo et libertate jelgével a szent szűz oltalma alatt kell működünk e haza javára. Ha hatvanhárom évvel ezelőt azt harsogták a nemzet fölébe: Talpra magyar! ma a jelszó: Talpra katolikus! A dalárda »Szabadság« című énekével *Adamek Hermin* és *Zsiray Antonia* által *Fasszenovits István* zongorakísérete mellett a »Caanova« operettből előadott duettel, valamint *Perczel Miklós* tőrogratón előadott kuruc nótái annyira fokozták a

lelkeseledést, hogy valóságos tapsorkán követte az egyes számokat és úgy a duett, mint a kuruc nótákat meg kellett ismételni. Befejezésül a Hymnus következett a dalárda és tárogató kísérete mellett. A közönség fölemelkedett ülőhelyéről és kipirult arccal énekelte a dalárdával együtt.

Kereskedelmi és ipari ügyek.

A keresk. és iparkamara teljes ülése.

A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara tegnap, március 22-én tartotta teljes ülését, *Huzella Gyula* kir. keresk. tanácsos elnöklete alatt A tagok nagy számmal voltak jelen.

Az ülés elején az elnök tudomására hozta a teljes ülésnek az időközben érkezett miniszteri leiratokat és más megkereséseket, amelyek az elnökség hatáskörében elintéztettek. Ugy ezt, mint az elnöki tanács főkönyveit, valamint a titkár és a pénztárnok jelentéseit tudomásul vették.

Előterjesztette a titkár, hogy a kereskedelmi miniszter a kamara 1911. évi költségelirányzatát jóváhagyta. Eszerint a kamarai illeték kulcsot továbbra is az eddigi 5 százalékban engedélyezte a miniszter. Tudomásul vette a leiratot a teljes ülés.

A keresk. miniszter tanulmánytárgyává óhajtván tenni a hazai háziiparban és otthon munkában foglalkoztatott munkások helyzetét és bérviszonyait, az erre vonatkozó adatokat kéri a kamara területéről, a kamara esetleges javaslataival. — A teljes ülés utasította az elnökséget a kért adatok megküldésére.

A kereskedelmi kóroda egyesület alap kamatjának felét, vagyis 450 koronát fele részben *Klein Jenő* és felerészben *Katz Katalin* kereskedelmi alkalmazottak részére adományozták, a bemutatott orvosi bizonyítványok alapján.

Az utólagos váltótelepítés kérdésében azon kérelemhez csatlakozott a kamara, hogy ejtesék módja annak, mikép a kir. kuria a belvárosi leszámítolási forgalomban az utólagos telepítést általában elismerje.

Napirendre tért a teljes ülés a horvát iparosok szövetségének azon átirata felett, hogy az 1907. évi XIX. t.-cikk revíziójánál az orsz. központi pénztár és a kerületi munkás biztosító pénztár a m. kir. állami munkás biztosító hivatalai szemben teljes önkormányzatot nyerjen.

Az elnökség előterjesztette a kamara múlt évi zárszámadásait, amely csekély eltéréssel, a költségvetés keretén belül mozgott. A számvizsgálók jelentése alapján a számadásokat elfogadták s a felmentvényt megadták.

A soproni kamarának a kamarák szaporítása ellen küldött átirata felett a teljes ülés napirendre tért.

Mikes Ferenc kamarai szolgát, munkaléptelenség miatt, 24 évi szolgálat alapján nyugdíjazták.

A teljes ülés pártolja az aradi kamara felterjesztését az ipari munkás lakások építésének állami támogatásáról szóló törvényjavaslat megküldése tárgyában.

A Tavasz Vásár elnöksége tudatta a kamarával, hogy az idei, VI. Tavasz Vásár április 1-én nyílik meg, amikor több ipari és kereskedelmi kongresszus is lesz Budapesten. Tudomásul vették.

Az aradi kamarának a kereskedésekkel kapcsolatos dohányelárusítási engedélyek átruházása ügyében a miniszterhez intézett felterjesztését, pártolja a teljes ülés.

Az aradi kamara felterjesztést intézett az igazságügyminiszterhez, hogy az új polgári perrendtartást életbeléptető törvénytervezetét, hozzászólás céljából, a keresk. és iparkamarának is küldje meg. Hasonszellemű felterjesztést intéz a nagyváradai kamara is a miniszterhez.

Az Orsz. Közművelődési Tanács Vasárnap könyv cím alatt nagyszabású akciót indít, hogy a munkácsaládokat az iparos tanulókkal el-
lássza hasznos és tanulságos olvasmányokkal. A

Tanács elnöksége kéri a kamarát, hogy saját hatáskörében szintén indítson akciót ebben a fontos dologban. A kamara az akció támogatását készséggel teljesíti s erre a célra 400 koronát szavaztak meg.

Borzalmas családi dráma Bárádon.

Borzalmas családi drámáról értesítették tegnap szerkesztőségünket. Egy báránói jó módú paraszt gazda kiakartá irtani az egész családját egy ostoba képzelődés, a féltékenység miatt. A maga nemében páratlan családirtás az egész Bárádot és környékét lázba hozta s a rémes hír egy óra múlva Nagyváradon is szájról-szájra járt s mindenütt isgalmas tárgyalásra adott okot. Az esetről tudósításunk a következő:

Ezelőtt 10 évvel 25 éves korában vette feleségül Takács Bálint tisztességes józan életű szorgalmas parasztgazda Gulyás Juliánát. Tíz éves együttélésük alatt a szorgalmas munka elég tekintélyes vagyont hozott Takácséknak, akik a legtisztességesebb családi életet éltek, melynek sok örömet hozott a 3 gyermek. A múlt év őszéig még a legkisebb szováltás sem volt Takácsék között. Novemberben azonban egy eddig ismeretlen ember azt a valószínű hírt sugta be Takácsnak, hogy felesége megcsalja. Takácsnak ettől kezdve fel volt dülva a nyugalma.

A szerencsétlen ember ahelyett hogy meggyőződött volna a hír valódisága felől, állandóan üldözte az asszonyt, kit többször meg is vert.

Ez év január havában történt, hogy Takács ismét összeveszett feleségével és addig ütlegelte, míg ismét ki nem szabadították az asszonyt. Ekkor Takácsné összepakolta holmiját és három gyermekével együtt elhagyta a tízéves családi fészket. Takácsné a testvéréhez költözött, ide vitte a gyermekeket is a 10 éves Bálintot, a 6 éves Rózát és a 4 éves Juliánát. Mástól hónapig éltek külön a házastársak. Ez alatt az idő alatt Takács semmit sem adott sem az asszony sem a gyermekek eltartására.

A magára hagyott asszonynak ekkor azt a tanácsot adták, hogy gyermektartás miatt indítson pert az ura ellen. A pert meg is indította Takácsné a berettyóújfalui járásbírósnál, ahol tegnapi tüzték ki a tárgyalást.

Takács Bálint nem akarván végleg kenyértörésre engedni a dolgot, mert nagyon szerette a feleségét a tárgyalás előtt való napokon többször átment a feleségéhez és kérte, hogy térjen hozzá vissza. Az asszony nem bízván férjében nem akarta teljesíteni kérését.

Az ember ismételt kérése és mézes-mázos szava végre megnyerte az asszonyt és belement a kérés teljesítésébe. Tegnapi este visszatért az elhagyott családi fészekbe, mely reggelre valóságos vérifüldővé változott.

A családirtás.

Hogy mi történt Takács és Takácsné között, azt teljes hűséggel megállapítani nem lehet. A történetekről csak némi felvilágosítást tud adni az egyik súlyosan sérült gyermek, akit beszállították a biharmegyei kórházba. A gyermek előadása szerint ők este lefeküdtek de az édes anyjuk és az édes atyjuk még fenn maradt. A gyermekek egymásután elaludtak, csak éjjel 11 órakor ébredtek fel a nagy veszekedésre. Ekkor látták, hogy az édes anyjuk a konyhába fut. Takács Bálint azonban bent maradt a szobában és eloltotta a lámpát. A 3 gyermek megrémülve húzódott egymáshoz a sötétben és féjemtől reszkette várták a történéseket. A rettenetes apa ekkor hozzájuk ment revolverből egyénánszám háromszor lött ráuk. Az

egyik golyó Juliánna mellébe furódott és a szívét sértette meg, melynek következtében pár perc múlva meghalt. A második golyó Róza tüdőjét furta keresztül és megakadt a hátában, míg a harmadik golyó Bálint tüle tővét roncsolta szét.

Amíg bent ez a rettenetes öldöklés tartott, addig a konyhában lévő asszony féltékenyen tépte az ajtót, hogy menekülhessen. Az ajtó azonban le volt zárva és a kulcs Takácsnál volt. Mikor Takács bent elvégezte borzalmas dolgát ki jött és a már több helyről vérző asszonynak fejébe lött. Az asszony eszméletlenül rogyott össze. Mikor a szobában a haldoklók borzalmas hörgése hallott csupán Takács a konyhába ment és ott felesége mellé fekülvén maga ellen fordította a fegyvert és föbe lötte magát.

A családirtás után.

A borzalmas éjszaka után elsőnek az asszony testvére, Gulyás Zsuzsanna ment a házhoz, ahol bezárva talált még mindent. Előbb zörgetni kezdett majd mikor senki sem jelentkezett kiáltozta a testvére nevét, azonban eredménytelenül. Ekkor a lakás egyik ablakához ment, amely nem volt lefüggönyözve. Itt nézett be Gulyás Zsuzsanna és tárult elé a szoba borzalmas képe. A megrémült asszony ezután a községházára futott, ahol a csendőrségnek tett jelentést. A községházáról ekkor egy esküdt ember és Kerekes János csendőr szakaszvezető mentek ki a helyszínre, ahol a konyha ajtaját feltörték. Az eset borzalmas része már itt kezdődött. A konyhában élettelenül feküdt Takács Bálint, mellette eszméletlenül a felesége. Az asszony fején és kezén több seb van, melyek mind vértől vannak borítva. Ebből arra lehet következtetni, hogy Takács előbb megverte a feleségét. A fegyverben egy golyót találtak, míg a földön egy másikat. Ezekből megállapította a hatóság, hogy a gyilkos kétszer töltötte meg a revolvert és már előre készült a dologra. Ezt tanúsítja legalább az a jegyzés is, ami Takács a noteszába tett, mely szerint feleségéről nem akar elmondani semmit.

A helyszínre kiment orvos Takácsné sebeit kimosta és eszméletre térítette, azonban életben maradásához semmi remény sincs. A gyermekek közül Juliánna azonnal meghalt. Bálint és Róza súlyos sebével bent van Nagyváradon a biharmegyei kórházban, ahol tegnap megvizsgálták.

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdonos urak becses tudomására hozni, hogy **Óváry Lajos kályhás üzletét** átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk

ÓVÁRY TESTVÉREK

cég alatt.

Kiváló Jóságú modern és izléses kályháinkkal, pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajtjuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elismerését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbbra is fentartani. A legdivatosabb és legegyszerűbb

Cserépkályhák

állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközölhetnek. Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel

Óváry Testvérek kályhás iparosok

(Óváry Lajos utóda).

Csengeri-utca 27. szám.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató:

Március 24. A Kath. Kör második böjti estélye a főgimnázium disztermében d. u. 6 órakor,

Április 2. A Népevelési egyesület közgyűlése d. e. 11 órakor a megyeházán.

Április 7. A Kath. Kör. utolsó böjti estélye a főgimnázium disztermében d. u. 6 órakor.

Hirek Széchenyi püspökről.

Káptalanunk küldöttsége Széchenyi püspöknél.

A váradi káptalan küldöttsége, melynek tagjai voltak Fetser Antal felsz. püspök, káptalani helynök vezetése alatt Széchenyi Jenő, dr Bundala Mihály és dr Karácsonyi János kanonokok, kedden délelőt érkeztek Győrbe, hogy az új püspöknél Széchenyi Miklós grófnál tisztelegjen s bemutassa előtte hódolatát.

A küldöttséget megyés püspökünk rendkívül szívesen fogadta, vendégeiül látta őket s ismételten kifejezte örömét, hogy káptalanának tagjait magánál láthatja. Tiszteletükre ebédet adott, melyen a győri káptalan tagjai is részt vettek.

A püspök óhajtaná minél előbb elfoglalni új főpásztori székét, de hogy az mikor fog tényleg megtörténni, azt ma még nem lehet megmondani. Első sorban természetesen attól függ, hogy mikor érkezik meg Rómából a praeconisationális breve. Az már azonban valószínű, hogy *husvét előtt alig* történhetik meg az inthronisatio.

A küldöttség kedden délután már haza akart utazni, de a püspök marasztalta őket, szeretne még tovább beszélgetni velük s így csak szerdán reggel indultak vissza, amikor Széchenyi Miklós gróf is Bécsbe készült letenni az esküt az apostoli király kezeibe.

A káptalan küldöttsége tegnap este a gyorsvonattal érkezett vissza Nagyváradra s mindannyian elragadtatással beszélnek új püspökünk szeretetreméltó modoráról, jóságáról s egész megnyerő egyéniségéről.

* **A Kath. Kör böjti estélye.** A nagyváradi Katolikus Kör második böjti estélye holnap, március 24-én lesz a premontrei főgimnáziumban. Az előadás programján előnyös változás történt, amennyiben Lukács Anna az eredetileg tervbe vett programpontját még egy zenedarabbal megtoldja s így Chován: Magyar hangulat képek és Chopin: 3 Ecosaises című zenedarabokat adja elő zongorán. A böjti est 6 órakor kezdődik.

* **A villamostelep kibővítése.** A december havi közgyűlésen Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága elhatározta, hogy a városi villamostelepet kibővíteti s egy új, 1800 lóerős gépet, vagy ha az árkülönbözet a 30,000 koronát meg nem haladja, egy 2200 lóerős gőzturbinát és egy 300 négyzetméter felületű láncrostélyos kazánt szerez be, 380,000, illetve 410,000 korona értékben. A közgyűlés ezen határozatát Kőszeghy József városi főmérnök megfélebbizte, mert nem tartja szükségesnek ily óriási gép beszerzését, dacára, hogy annak

célszerű, hasznos voltát dr. Károly Irén oly meggyőzően kifejtette. A belügyminiszter a felelősség átvételével, a közgyűlés határozatát jóváhagyta, tekintettel az ügy sürgősségére, de megjegyzi, hogy az ügy nem lett kellőképpen előkészítve.

*** Az új püspök válasza Bihar megyének** Biharvármegye alispánjának üdvözlétére tegnap érkezett meg a válasz, mely a következő:

Nagyvárad püspökké történt legkegyelmesebb kinevezetése alkalmából Bihar megye közönsége nevében kifejezett szerencsekívánataiért hálás szívvel köszönetet mondok.

Széchenyi Miklós.

*** Esküvő.** Hertelendy Géza, a Magyar Bank fiatal, derék tisztviselője, tegnap tartotta esküvőjét Riskó Arankával, Riskó Lajos sárszegi birtokos kedves és bájos leányával.

*** E öléptetés.** A földművelési miniszter Porubszky Gyula főerdőmérnököt erdőtanácsossá nevezte ki.

*** A táborig püspök lemondása.**

Dr. Belopotoczky Kálmán felsz. püspök, táborig apostoli helynök, tekintettel előhaladott korára s az evvel járó gyengélkedésre, nagy fáradtsággal járó magas állása alól felmentését kérte. Ezt a lépését egyes lapok félremagyarázzák s érthetetlen kapcsolatba hozzák avval, hogy a várad püspöki székre Széchenyi Miklós gróf lett kinevezve. Ez nagy tévedés. A táborig püspök már két évvel ezelőtt kérte felmentését s akkor ő felsége azzal marasztalta, hogy neki, aki már val. b. t. tanácsos volt, a legmagasabb rendjelek egyikét adta, amilyent csak megyés püspökök kaphatnak. Ezért maradt aztán még két esztendeig terhes állásában; de most már jobban érezve annak terhét, megújította lemondását. Ha a felség e kiváló főpap lemondását elfogadja, akkor mint várad kanonok ide fog költözni.

*** Gyógytári jog adományozása.** Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tudvalevőleg a Sztaroveszky-utcai Madonna gyógyszerház jogát dr. Medvigy Ferenc okleveles gyógyszerésznek adta. A közigazgatási bizottság ezen határozatát a belügyminiszter jóváhagyta.

*** Megrendszabályozták a kofákat.** Április hó 1-én fog életbe lépni a piaci szabályrendelet, amely szerint azon kereskedők, kufárok és kofák, akik élelmi cikkeket vesznek azon célból, hogy azt ipar vagy keresetszerűleg tovább eladják, vagy idegen helyre elszállítsák, e célra sem maguk, sem megbízottaik reggel 9 óra előtt a bevásárlásokat nem eszközölhetik. E tilalom áthágói kihágást követnek el s a szabályrendelet értelmében 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fognak büntettetni.

*** Zámory Mária adója.** Illye községben az adónátralék 12000 koronára növekedett fel. E nagy arányú hátrány miatt a közigazgatási bizottság az előjáróságot tette anyagilag felelőssé. A közigazgatási bizottság határozata ellen tegnap felelősséget adott be az előjáróság. A felelősségekben kijelentik, hogy őket mulasztás nem terheli, mert 1911-ig kivetették a hátralékos adót, azonban a hátralékos Zámory Mária meghalt és az örökösökre külön kell kivetni az adót. Ennek behajtására pedig tetemes idő szükséges.

*** Megszűnt járványok.** A tegnapi nap folyamán az alispánhoz érkezett jelentések szerint Illyén a vörheny, Nagyszalonán a kanyaró és Hosszupályiban a hőkhurut megszűnt. Az illetékes főszolgabírók a bezárt iskolák feloldását kérik. — A március első feléről ké-

szűlt járvány kimutatást különben tegnap terjesztette be a főorvos az alispánhoz. Eszerint roncsoló toroklob 24, kanyaró 267, vörhas 2, tültőmirigylob 14, hőkhurut 125, tifusz 14 vörheny 339 esetben fordult elő.

*** Verekedés revolverlövővel.** Tegnap éjjel fél 10 órakor Kristóf Árpád Szerző Gyulával a Nagypiac-téren összeszóllalkozott és e közben nála levő revolverrel Szerző Gyulára löött, a lövés azonban nem talált. A rendőrszem Kristóf Árpádtól a revolvert elkobozta, őt előállította a rendőrségre, ahol ellene az eljárást folyamatba tették.

*** Találtak** egy alumínium kulcsot, igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrségen, I. em. 7. sz. szobában.

*** Rendőri hírek.** Szabó Lujza bejelentette a rendőrségen, hogy Széles utca 46. sz. a. lakásának fűkamrájából 8 korona értékű ruháneműt ismeretlen tettes ellopott. — Frensz Flórián Tisza Kálmán tér 11. sz. a. lakásának udvaráról ismeretlen tettes baromfi ketrec felcsúszása után egy kendermagos és egy fehér tyukot ellopott. — Vider Lázár Menház-utca 1. sz. a. udvaráról ismeretlen tettes egy fehér rózsaszín csikos huzatu párnát elemelt. A rendőrség ez ügyben a nyomozást megindította.

*** Gyorsvonat feltételes megállítása Szakály-Högyész állomáson.** A budapest-keleti pályaudvaron, a fiumei vonalon február hó 15-től bezárólag október hó 31-ig forgalomban levő, Fiuméből este 7 óra 55 perckor induló és Budapest keleti pályaudvarra másnap délelőtt 9 óra 35 perckor érkező gyorsvonat folyó évi március hó 1-től kezdve Szakály-Högyész állomáson reggel 6 óra 43 perckor utatok fel és leszállása céljából feltételesen megállítatik.

Ifj. Rimanóczy Kálmán
műbutorgyára
Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Állandó butorkiállítás. Egyes butor-
darabok avagy egész lakásberendezé-
sek, iparművészi tervezések és költ-
ségvetések díjmentesen eszközölten-
nek. Új szerkezetű service-asztalok
mahagoni, palisander és citromfából.
A Zsolnay-téle gyárak kizárólagos kép-
viselete, eredeti gyári árak mellett.

x Vadászok figyelmébe. Tisztelettel érte-
gítem a nagyérdemű közönséget, hogy Rákóczy-ut
Moskovits palotában egy modern fegyverüzletet nyi-
tottam, hol mindennemű fegyverek, revolverek és
töltények kaphatók. Fegyvereket szakszerűen javítok.
Ladányi József puskaműves és fegyverkereskedő.
A vadászati évad vége felé közeledik. Felhívom a
fegyvertartók figyelmét, hogy fegyvereiket javítás
végett bizalommal hozzák műhelyembe. M. kir. löpor-
áruda. Telefon 269.

Új virágüzlet!

Fratrics János
kereskedelmi és műkertész.

Kertészeti telepe: Szent János. — Virág-
: : csarnoka: Szent János-utca 1 szám, : :
ahol minden időben frissen
vágott virágokból készülnek

báli, menyasszonyi s alkalmi csokrok
szép kivitelben, előnyös árak mellett.

*** Megnyitás.** A Püspök-fürdőben e hó
25-én szombaton megnyitom az összes meleg
fürdőket, úgymint tükör- és kád-fürdőket, kocsim
a rontói állomáson áll a vonatnál tisztelt vend-
ég-im részére. Tömeges látogatást kér
Kernács János,
fürdőbérlet.

Ifj. Kohn Sámuel-
féle üzlet teljes előrúsitása

FLEGMAN

mlg a készlet tart

naponta d. e. 9—1-ig, d. u. 2—7-ig.

Könyvtárak kiegészítésére, berendezésére
költségvetést küld: **Bankó Atur** könyvkeres-
kedő és *Modern Antiquarium* Nagyvárad. Rákóczi-
ut 10. sz. Ugyanott mindenféle könyvek legjobb
áron vétetnek.

Kolosváry Sándor
ékszerész, arany és ezüstműves
Nagyvárad, Bémer-tér 293. sz.

Brillians ékszerek, aranyárak,
ezüst dísz tárgyak és evőeszkö-
zök valamint zsebórák nagy-
raktára.

Két portál eladó.

Borzalmas lesz a tavasz
azoknak, kiknek szeplőt és májfoltot hoz. Ezt egyedül
a torony alatti **Ujvárosi drogéria** Hóvirág
crémje szünteti meg.

CZAPFALVI JÓZSEF
mázoló, épület és butorfestő
Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.
Helyi és vidéki telefon szám: 1001.

Elvállalok minden e szakmába vágó mun-
kát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését,
épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári be-
rendezések és butorok festését, kerai butorok
zománcozását és porcellán utánzást. Vidék
megrendeléseket a legpontosabban készítek

Tisztelettel
Czapfalvi József.

358

x Mezőgazdaságok, szeszgyárak kas-
télyok és magánlakásoknak, kiknek bármely
gőz-, vízi, vagy motor üzeműk van, a legol-
csóbban jönnek ki a *villamos világítással*, erre
nézve *Stern Adolf* nagyvárad electrotechnikai
cég bárkinek szivesen szolgál felvilágosítással,
részlet-s költségvetés, díjmentes. Ugyancsak
berendez villamos jelző csengőket, telefont, vil-
lághárítót készít, azonkívül csillárokat fémből,
bronzból, vasból galvanizálva minden kivitel-
ben. A javított dr. Just féle Wolfram-lámpák
raktáron.

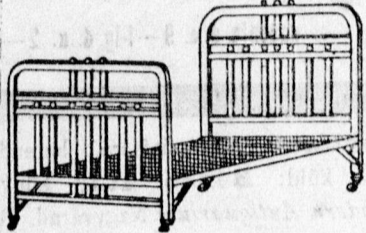
Törlesztéses kölcsön:

Feltételek:

**Teljes árfolyam
5.65 annuitás.**

LÁSZLÓ ERNŐ
bank és kereskedelmi irodája
Nagyvárad, Lévy-palota,
Ezredévi emlék-tér sarok.

Vas és rézbutor

gyári raktári

Székényágy egy matraccal 19 korona
Sodronybetét 10 korona
Rézkarmiss 5 korona
Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható
Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Csütörtök: d. u. Liliomfi, (ifjúsági előadás.)
este: Az arckép.

Péntek: Cziganyszerelem.

Szombat d. u.: Cigánybáró, este: Sárga liliom.

Vasárnap d. u.: Testőr, este: Boszorkányvár.

Ifjúsági előadás. Ma délután 3 órakor az ifjúságnak rendez előadást a színház. A híres Szigligeti darab: *Liliomfi* kerül színre ez alkalommal elsőrendű szereposztás mellett.

Boszorkányvár. Szorgalmasan folynak az ének és szövegpróbák a vasárnapi reprizból. A színházi bizottságban fölmerült az az óhaj, hogy a régi jó operetteket elevenítsék föl. Ennek a közóhajnak tesz eleget az igazgató a »Boszorkányvár« felújításával. Új betanulással és rendezéssel megy a gyönyörű muzsikájú Milöcker operett, a mely a nagyváradai közönségnek mindig kedvenc darabja volt.

EGYESÜLETEK.

Tisztújítás a mérnökegyületben. A magyar mérnök- és építészegylet nagyváradai osztálya tegnap tartotta tisztújító közgyűlését, melyen a lelépő és az alapszabályok szerint újonnan meg nem választható tisztviselők helyét újjal töltötték be. Először lett *Pekánovits Imre*, titkár *Kemény Béla*, pénztáros *Mihalik Ferenc*, könyvtáros *Schwarcz Ernő*, zsámbékosok *S. Nagy Sándor*, *Altnóder Endre* és *Máthé János*. Az egyület budapesti választmányába delegáltak *Pekánovits Imre* és *Kemény Béla*.

TANÜGY.

A sarkadi iskola államosítása. Sarkadi község képviselő testülete az iskola államosításának kérését határozta el. Az államosítás tárgyában *Tissa Kálmán* gróftól azt értesülést nyerte a képviselő testület, hogy az állam az iskolát csak az esetben hajlandó átvenni, ha megfelelő iskolát építenek a községnek, illetve ha a jelenlegi vagyont átbocsátják az államnak. Ez ellen azonban gróf *Almássy Dénes* tiltakozott és kijelentette, hogy az általa tett 20,000 koronás alapítványnak az állam részére leendő átbocsátásába nem egyezik bele, hanem ragaszkodik az iskola felépítéséhez. Az ellen azonban, hogy majd a felépített iskolát az állam átvegye nem emel kifogást a gróf.

Igazságszolgáltatás.

§ **Meggyilkolt parasztgazda.** (Esküdt-széki tárgyalás.) A múlt év november 23-án *Zsugye János* robogányi lakost a falu határában meggyilkolva találták. A csendőrség ismeretlen tettesek ellen megindította a nyomozást és felmerült gyanúkok alapján letartóztatták a meggyilkolt parasztgazda feleségét, *Zsugye Jánosnét*, továbbá *Batta Simont*, akivel az aszszony régebben vadházasságban élt. A nagyvárad kir. törvényszék, mint esküdtbíró, hétfőn kezdte tárgyalni a bűnügyet *Korn Lajos* törvényszéki bíró elnöklésével. Tegnap délig mintegy negyven tanút hallgattak ki. Vádlottak mindent tagadnak. Tegnap délután kezdődtek a perbeszédék. Az ügyészség vádját dr. *Szolnok Jenő* kir. ügyész terjesztette elő. Védők dr. *Lászar Aurél* és dr. *Zigre Miklós* voltak. Az esküdtbírósság hosszas tanácskozás után a késő éjjeli órákban *Zsugye Jánosnét* és *Batta Simont* 12—12 évi fegyházra ítélte.

§ **Revolveres felirónő.** Bozváry Magda, budapesti kávéházi felirónő tegnapelőtt rálőtt hűtlenné lett kedvesére, dr. *Vaisz György* katonai segédorvosra, aztán jelentkezett a rendőrségen, ahol letartóztatták. Az éjszakát a rendőrség cellájában nagyon nyugtalanul töltötte. Allandóan sirt és annyira izgatott volt, hogy beszámíthatóságában kétkedni lehetett. Reggelre azonban megnyugodott és a reggeli általános kihallgatáson alig hallható, de nyugodt hangon válaszolt a rabok felett szemlét tartó kapitány kérdéseire:

— Elszánta magát, hogy megöli azt az embert, aki őt tönkretette és most elhagyta. Teitét nem sajnálja.

Nem mondták meg neki, hogy *Vaisz* alapota a XVII. számú helyőrségi kórház jelentése szerint egészen könnyű természetű, sérülése hamar fog gyógyulni.

A leányt ma délben átküldték az ügyészséghez.

Bozváry Magda nővére, *Sürger János* városi mérnök felesége. *Márvány uca* 23. szám alatti lakásán, ott, ahol a merénylet történt, az izgalomtól súlyosan megbetegedett, úgy, hogy kihallgatni sem lehetett.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

NYILTTÉR.

BÚTOR

átköltözés miatt,

OLCSÓ

gyári árban

REISZ butorgyárában

május 1-től

Rákóczi-ut 14.

Uj üzlet! Uj üzlet!

ARÁNYI LAJOS

férfi- és gyermekruha nagy raktára
Az „Angol szabó”-hoz
Nagyvárad, Zöldfa-utca elején, Moskovits-palota.

A tavaszi újdonságok megérkeztek.

A legjobb szabású ruhák a legjutányosabb árban beszerezhetők.

Férfi öltöny	18 K-tól 55 K-ig.
Divatos tavaszi felöltők	24 K-tól 50 K-ig.
Gyermeköltönyök	7 K-tól 18 K-ig.

Kérem az igen t. ruha vevőközönséget,
egy próbavásárlást nálam eszközölni!

224

TÁVIRATOK.

Apponyi Albert és a Nobel-díj.

Budapest, március 22.

(Saját tud.) A Tudományegyletem jogkara elhatározta, hogy Apponyit üdvözölni fogja amerikai útja után. Egyidejűleg azt is elhatározták, hogy ajánlani fogják, miszerint a világbéke előmozdítására irányuló nobel-díjat Apponyi Albert kapja meg.

Lelőtt földbirtokos.

Nagykikinda, márc. 22.

(Saját tud.) Feodra községben az éjjel ismeretlen tettes lelőtte Hlezan Péter földbirtokost. A gyilkost a csendőrség keresi.

Elhunyt kanonok.

Győr, március 22.

(Saját tud.) Vargha János kanonok, ma 60 éves korában elhunyt. Az elhunyt

jeles egybázférfit több folyóiratot szerkesztett és több önálló művet adott ki. A temetés csütörtökön délután lesz.

Mexikó és az Unió.

Newyork, márc. 22.

Mexikó közvetve tiltakozott Washingtonban az amerikai csapatközpontositások ellen. Ez egy kérdésnek a formájában történt, melyet a mexikói követ hétfőn Taft elnökhöz intézett, hogy meddig fognak még a csapatösszevonások San Antonióban tartani. Taft elnöknek állítólag az a szándéka, hogy visszavonja a csapatokat, hogy a hangulatot Dél- és Közép-Amerikában még jobban el ne mérge-sitse.

KÖZGAZDASÁG.

Borgida Béla és Társa jelentése:

Budapesten.

Külföldi lanya jelentésskre, valamint a vidékről érkező jó időjárásra, továbbá miután a mákok nem vásároltak, az irányzat ugykészaruban, mint határidőüzletben lanyhulás állott be. Buzában napi forgalom mindössze 3-9 ezer mázsa, mely 5-10 fillérrel olcsóbban kelt el.

Határidők zarálata:

Áprilisi buza	— — — —	11.65
Májusi buza	— — — —	11.48
Októberi buza	— — — —	10.76
Októberi rozs	— — — —	8.16
Áprilisi rozs	— — — —	8.01
Áprilisi zab	— — — —	8.54
Októberi zab	— — — —	7.34
Májusi tengeri	— — — —	5.58
Áprilisi zab	— — — —	7.35
Májusi tengeri	— — — —	5.76
Juliusi tengeri	— — — —	5.81
Augusztusi repce	— — — —	13.75

Nagyváradon.

Buza 5-10 fillérrel olcsóbb, rozs változatlan, míg a tengeri lényegesen olcsóbb.

Arak:

Buza	— — — —	11.10	—	11.45
Rosz	— — — —	6.90	—	7.10
Tengeri	— — — —	5.15	—	5.25
Arpa	— — — —	8.20	—	8.70
Zab	— — — —	7.90	—	8.20
Kétszeres	— — — —	7.50	—	7.60
Lóheremag nyers	— — — —	52	—	68
Lóheremag olomzárolt	— — — —	92	—	95
Lucernamag olomzárolt	— — — —	115	—	120

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	855.25
Oszták hitelrészvény	— —	666.50
Jelzálogbank	— —	490.75
Leszámitoló és pénzváltó	— —	570.50
Oszták államvasut részvény	— —	759.25
Közuti vasut	— —	752.50
Rimamurányi vasmű	— —	686.75

A Bihar megyei Gazdák Aru- és Hitelintézet R. T. jelentése:

Határidők zarálata.

Áprilisi buza	— — — —	11.66
Májusi buza	— — — —	11.45
Októberi buza	— — — —	10.76
Áprilisi rozs	— — — —	8.16

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

**KÁLMÁN ÉS KÁLMÁN
erdélyi borozója**

(Nagyvárad Nagy Sándor-u. 4.)
megnyilik április elején.

235

TÁTRAY és TARSAI

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó
műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Lédig Árpád

Arany Kereszt gyógyszerháza
Nagyvárad, Szent László-tér.
Alapított 1742. (A román püspökség mellett.)

Aki az arca üdeségét megakarja őrizni, az csak **Lédig-féle Pármai ibolya arckrém**et használjon. —: Egy egész tégely 20 krajcár.

Ne legyen az arca szeplős, májfoltos, kiütéses, pattanásos, ne legyen ráncos, hanem mindig sima, hófehér, csak

Lédig-féle Pármai ibolya arckrémet használjon, egy egész tégely nappali vagy éjjeli 20 krajcár.

1 drb Pármai ibolya szappan 20 krajcár.

3

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtisztelendő papság szállítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Rattó-paszta

Patkányok

teljes kipusztítására szavalosság mellett.

Üvegekben 1 kor., 2 kor. és 4 korona.

Detsinyi Frigyes

Budapest, V., Marokkói-utca 2. sz.

Nagyváradon kapható:

193

Géher és Darvas drogériájában.

„Mit? — Papa megengedte! Hisz' valódi JACOBI-féle Antinicotin cigarettahüvelyek fadobozban!

Vigyázzon! Csakis a „JACOBI“ jelzéssel valódi! Minden fadoboz érdekes Röntgen-képeket tartalmaz.

A Nagyszebeni

Általános Takarékpénztár

Előnyös amortizációs kölcsönöket nyújt és konvertál házakra, földekre és építkezési célokra, előzetes költség nélkül. Készséggel szolgál felvilágosítással:

Breitenstein Frigyes,
Nagyvárad, Keskeny-utca 13. sz.

Telefon: 1054.

Dajkovits E.

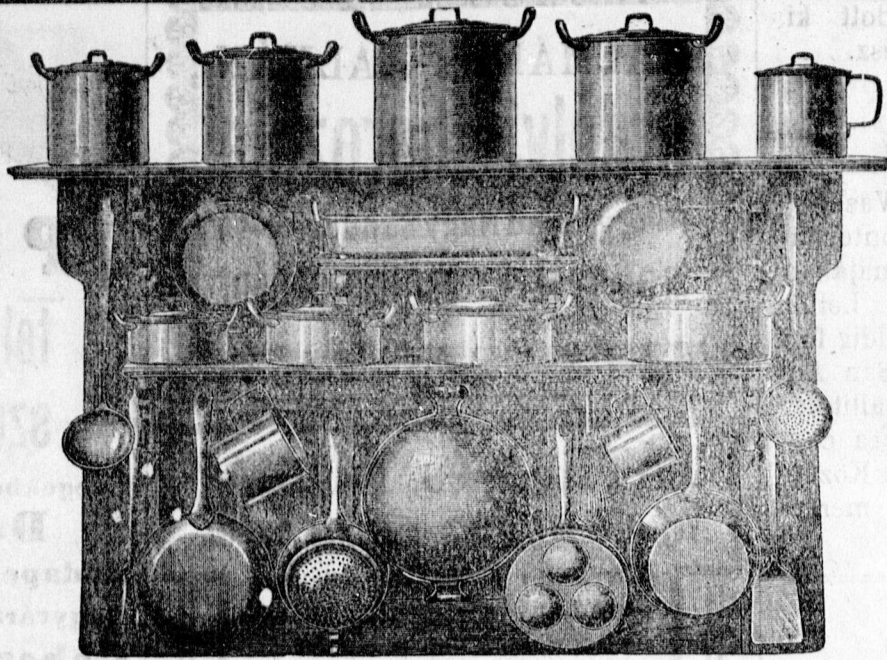
fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut. Telefon 390. sz.

Modern
konyhaberendezések
zománcos és tiszta
aluminiumból.

Tavaszi ujdonságok

Vasbutorok u. m. :
szekrényágy
3 matraccal

K 19-50.

Gyermekágyak

K 26-tól.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1,000.000 korona.

Elfogad takarékbetétet, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyószámlákra és földbirtokokra. 161

MEGELŐZOTT
MOSKOVITS
ANATOMIAI-CIPŐGYÁR

NAGYVÁRAD
BOSSUTH LAJOS-UTCA 5 SZ.
BÉMER-TÉR, (BAZÁR-ÉPÜLET)

408—1911. számhoz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a Nagyvárad városi kir. járás-bíróságnak 1911. évi V IV. 25—2. számú végzésével dr. Papp Károly ügyvéd által képviselt Szőke Róza felperes részére 1000 kor. követelés és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 1000 koronára becsült ingóságokra a Nagyvárad város kir. járásbíróság fenti számú végzése folytán az árverés elrendeltetik, s annak a felülfoglaltatók követelése erejéig s amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán, Nagyváradon, Rákóczi ut 20. számú házban leendő megtartására határidőül 1911. évi március hó 23. napján délután 4 órája tűzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt 5 darab 449—451-ig 482 és 483 sz. egyenként 200 kor. névértékű részvény s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírott kiküldöttnél vagy írában beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Nagyváradon, 1911. évi március 7-én.

236

Csathó Felső

kir. bir. végrehajtó.

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsoru —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodámban szobák 1 korona

— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a „NEMZETI“ szálloda, vendéglő és kávéház bérloje.

3—4 középiskolát

végzett fiu

nyomdász tanulónak

a „Szent László“-

nyomdában

felvétetik.

Szent László-nyomda részvénytársaság, Nagyvárad.

Központi szállító iroda.

A közelgő költözködési időny alkalmából felhívjuk a t. közönség szives figyelmét **szabadalmazott butorkocsinkra**, a melyekkel a legkényesebb és legdrágább butorok szállítását **ugy helyben mint vidéken, valamint az ország bármely városába felelősség mellett eszközöljük.** Elvállalunk továbbá költöztetéseket nyitott téderes stráf-szekereinken is — **ugy helyben mint vidéken.**

Elfogadunk és előleget adunk butorokra és egyéb ingóságokra ezeket saját száraz és tűzmentes raktárainkban elhelyezzük.

Központi szállító iroda

GRÜNBAUM J. ÉS TÁRSA,

Kossuth utca 8.

Telefon 701.